

Ikmēneša jaunumi

Uzkrājumi un ieguldījumi

Samērā stabilie fundamentālie rādītāji ir akciju tirgu dzinulis, taču nenoteiktība var palielināt akciju cenu svārstīguma risku.

2019. gada marts

Tirgus apskats

Pozitīvais noskaņojums akciju tirgos turpināja valdīt arī februārī – jau otro mēnesi pēc kārtas visos reģionos bija novērojams akciju cenu kāpums. Investoru optimisma pamatā bija vairāki iemesli – konstruktīvās ASV-Ķīnas tirdzniecības sarunas, būtiski mierīgāka ASV Federālo rezervju nostāja un stimulēšanas pasākumu ieviešana Ķīnā. Arī jaunākie ASV ekonomikas dati liecināja par ekonomikas stabilitāti. No otras puses, ekonomikas dati ārpus ASV bija mazāk iepriecinoši. Kapitālieguldījumu lejupslīde palēnina pašreizējo aktivitāti ražošanas nozarē. Toties patēriņa izdevumi izskatās veselīgāki, pateicoties stabilajam darba tirgum. Kopumā vērtējot, mūsuprāt, 2019. gadā tirgus izaugsmes tempi palēnināsies salīdzinājumā ar 2017. un 2018. gadu, taču to samazināšanās notiks pakāpeniski. Mēs joprojām uzturam nedaudz lielāku riska aktīvu (piemēram, akciju) īpatsvaru, vienlaikus cieši sekojot tirgū notiekošajam, un esam gatavi veikt izmaiņas.

Akciju tirgus indeksu sniegums (līdz 2019. gada 28. februārim)

Reģions	Indekss	Valūta	Rezultāti							
			2019. g. febr.	No 2019. g. sāk.	12 mēn.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
ASV	S&P 500	USD	3,0%	11,1%	2,6%	11,4%	-0,7%	9,5%	19,4%	-6,2%
Eiropa	MSCI EURO	EUR	4,0%	10,0%	-4,8%	2,3%	6,1%	1,7%	8,7%	-14,2%
Austrum-eiropa	MSCI EM Eastern Europe	USD	-2,3%	8,2%	-8,2%	-40,0%	-8,1%	33,0%	12,9%	-8,3%
Āzija	MSCI EM Asia	USD	1,6%	9,1%	-11,7%	2,5%	-11,8%	3,8%	40,1%	-17,3%
Latīņ-amerika	MSCI EM Latin America	USD	-4,3%	9,9%	-8,0%	-14,8%	-32,9%	27,9%	20,8%	-9,3%

Svarīgākie notikumi un prognozes

Uzmanības centrā. ASV un Ķīnas tirdzniecības sarunas un Brexit. Februāra beigās ASV prezidents Donalds Tramps paziņoja, ka **ASV atliks tarifu celšanu Ķīnas precēm, kuru bija paredzēts ieviest no 1. marta.** Viņš arī norādīja, ka tirdzniecības sarunās ar Ķīnu noticis nozīmīgs progress un ka viņš tikšoties ar Ķīnas prezidentu Sji Džinpiņu, lai **parakstītu tirdzniecības līgumu.** Šī tikšanās tiek plānota marta beigās Floridā, un investori prognozē "pozitīvu" atrisinājumu, taču vēl joprojām pastāv izmaiņu risks. **Brexit** – Apvienotās Karalistes (AK) premjerministrs Terēza Meja ir apsolījusi Parlamentam, ka vēlākais **12. martā tas vēlreiz varēs balsot** (atkārtoti) **par izstāšanās līgumu ar Eiropas Savienību.** Parlaments **droši vien to atkal noraidīs.** Tādā gadījumā nākamajā dienā notiks balsošana par to, vai ļaut AK izstāties no ES bez vienošanās, kas arī droši vien tiks noraidīts. Minētais varētu novest **pie izstāšanās no ES termiņa atlikšanas.**

ASV. Lielāks nekā gaidīts IKP pieaugums ASV. IKP pieaugums 2018. gada ceturtajā ceturksnī sasniedza 2,6% (gada griezumā), pārsniedzot plānotos 2,3% un 2,2% saskaņā ar vienprātīgo tirgus prognozi. Pēc vājajiem 3. ceturkšņa rādītājiem **kapitālieguldījumu apjoms ir palielinājies.** Tas ir iepriecinoši, jo gan tirdzniecības konflikts ar Ķīnu, gan augstākas procentu likmes ASV ir radījušas bažas par uzņēmumu investīcijām. Lai gan izaugsme bija labāka nekā cerēts, tā tomēr bija lēnāka nekā iepriekšējā ceturksnī (3,4%). Mūsuprāt, **ši lēnākas izaugsmes tendence saglabāsies arī 2019. gadā.**

Janvāra beigās beidzās daļējā **valdības darbības apturēšana.** Minētās darbības apturēšanas dēļ janvārī pasliktinājās gan mājsaimniecību, gan uzņēmumu noskaņojums, taču februārī jau bija saskatāmas uzlabojumu pazīmes. Jaunākais ASV saliktā iepirkumu menedžeru indeksa (PMI) rādītājs uzlabojās līdz 55,8, kas norāda uz ASV ekonomijas stabilu izaugsmi – ap 2%.

ASV Centrālā banka (FED) janvārī rīkotās sapulces ziņojums apstiprināja, ka tās uzskati par **procentu likmju celšanu** ir kļuvuši mierīgāki; "pacietība" vēl joprojām ir vissvarīgākais vārds. Tika minēts arī par FED lēmumu uzturēt lielāku aktīvu kopsommu, attiecīgi līdz gada beigām izbeidzot **kvantitatīvās ierobežošanas** procesu.

Vairāki citi politiskie notikumi ASV varētu **ietekmēt tirgu** un pievērst investoru uzmanību citiem aspektiem. Divi no tiem ir: 1. Sarunas par **ASV parāda griestiem** (vēlme paaugstināt griestus varētu samazināt akciju cenas un dzīt uz augšu obligāciju ienesīgumus); 2. **Tarifi, kuru piemēro automobiļu importam ASV** (ASV prezidents ir norādījis uz tarifiem visiem automobiļiem un automobiļu rezerves daļām, taču nav skaidrības par ieviešanas termiņiem; minētais samazinās Eiropas un Japānas uzņēmumu (īpaši auto nozares) akciju vērtību).

Eiropa. Izaugsmes tempu vājināšanās pazīmes Eiropā ir saglabājušās. Otrā aplēse par eirozonas **2018. gada 4. ceturkšņa IKP** ir saglabājusies **0,2% līmenī.** Lielākajās valstīs, piemēram, Francijā izaugsmes rādītāji bija labāki nekā cerēts, savukārt, Vācijas ekonomikas izaugsmes rādītājs bija 0%. Eirozonas saliktais **PMI uzlabojās** līdz 51,4, taču **ražošanas indekss samazinājās** zem 50, norādot uz tiešu aktivitātes samazināšanos ražošanas nozarē. Otro mēnesi pēc kārtas ir **palielinājies patērētāju uzticības rādītājs**, un ir būtiski uzlabojusies automobiļu reģistrācijas statistika, kas liecina par to, ka auto rūpniecībā sāk pierast pie jaunā automobiļu emisiju režīma. **Eiropas politiskā ainava** turpina uzturēt **lielāku spriedzi** ieguldītāju vidū (*Brexit*, politiskie lēmumi Spānijā un Itālijā, Eiropas Parlamenta vēlēšanās maijā utt.).

Eiropas Centrālā banka (ECB) pēc savas pēdējās sapulces (7. martā) paziņoja par lēmumu veikt izmaiņas turpmākajās vadlīnijās, kas norāda uz to, ka procentu likmes netiks grozītas "līdz 2019. gada beigām", nevis līdz "2019. gada vasarai". Tas nozīmē, ka šogad **procentu likmes visticamāk netiks palielinātas**. Turklāt ECB pārsteidza tirgus ar savu paziņojumu par jaunajiem likviditātes instrumentiem, lai palīdzētu bankām – ar mērķtiecīgu ilgtermiņa refinansēšanas saistību (TLTRO) starpniecību. Uz to attiecīgi reaģēja tirgi – eiro vērtība vājinājās, bet obligāciju ienesīgums – samazinājās. ECB priekšsēdētājs Mario Dragi paskaidroja ECB lēmumu par politikas maiņu (tikai divus mēnešus pēc kvantitatīvās mīkstināšanas programmas izbeigšanas), proti, ka tas ir mēģinājums aktīvi pārvaldīt "valdošo nenoteiktību", palielināt ekonomikas elastīgumu un aizsargāt inflācijas konverģenci. Tā kā agrākais iespējama procentu likmju palielināšanas datums tika atlikts līdz 2020. gada 1. ceturksnim, mēs saskatām risku, ka ECB varētu palaist garām iespēju atgūt politikas kursu pirms nākamās ekonomikas lejupslīdes.

Attīstības valstis. Attīstības valstu tirgos joprojām pastāv izaicinājumi. Aktivitātes rādītāji daudzās valstīs vēl joprojām ir vāji vai pat samazinās, uz ko norāda salikto PMI pārskati. Tomēr **FED, kuras nostāja ir kļuvusi mierīgāka**, un izrietošās izredzes, ka dolāra vērtība, iespējams, vājināsies, kā arī **stimulēšanas pasākumi Ķīnā** ir vairojuši investoru apetīti uz attiecīgo aktīvu klasi. Ķīnas politikas veidotāji īsteno fiskālo un monetāro pasākumu kopumu, kas vērsti uz izaugsmes atbalstīšanu. Vairāki attīstības valstu tirgos **ārpus Ķīnas** pašreiz sajūt iepriekšējās valūtas vērtības vājināšanās sekas, kas ir novedis pie inflācijas palielināšanās pašreiz. Tas var ierobežot attīstības valstu tirgu centrālo banku spēju stimulēt ekonomiku, pazeminot procentu likmes.

Apkopojot minēto, akciju tirgi ir atguvušies no 2018. gada 4. ceturkšņa lejupslīdes. Tikmēr **izaugsmes aina ir pasliktinājusies**. Lejupslīdes atkārtotāšanās risks varētu būt pieaudzis.

Mēs sagaidām, ka arī **2019. gads būs vētrains gads**, jo mēs vēl joprojām atrodamies ekonomiskā cikla beigu fāzē. Tas nozīmē, ka **globālā izaugsme pakāpeniski palēnināsies**, un korporatīvā sektora ienākumu gūšanas spēja sastapsies ar izaicinājumiem. Šajā fāzē nereti lielāka ietekme ir īstermiņa traucējumiem, piemēram, politiskajai nestabilitātei. Taču mēs saskatām dažus pozitīvus perspektīvas, kuri var mazināt svārstības šā gada laikā, piemēram, pievilcīgāku finanšu aktīvu novērtējumu. Investori jau ir ieņēmuši piesardzīgākas pozīcijas, kas samazinās nepieciešamību pēc vērtības samazināšanas papildu risku dēļ. ASV Centrālā banka ir skaidri norādījusi arī uz to, ka tā palēninās likmju kāpuma tempu un cieši sekos ekonomiskās izaugsmes stabilitātei un finanšu tirgu darbībai; šī ziņa noveda pie lielas lejupslīdes ienesīgumos un ienesīgumu prognozēs, kas palīdzēs atbalstīt akciju tirgū.

2018. gada 4. ceturkšņa peļņas sezonas iznākumu vislabāk var raksturot kā "**labāks nekā sagaidājam**". Mūsaprāt, ir risks, ka peļņas prognozes turpmākajos mēnešos varētu nedaudz samazināties, taču tās saglabāsies pozitīvas.

Samērā **stabilie fundamentālie rādītāji ir akciju tirgu dzinulis**, taču nenoteiktība var palielināt akciju cenu svārstīguma risku. Attiecīgi mēs turpinām uzturēt nedaudz lielāku riska aktīvu (piemēram, akciju) īpatnību, vienlaicīgi cieši sekojot tirgos notiekošajam, un esam gatavi veikt izmaiņas.

Terminu skaidrojums

Lietotie termini	Paskaidrojums
Fiskālā politika	Fiskālā politika attiecas uz valsts izdevumiem un nodokļu iekasēšanu. Fiskālā politika ir valsts budžeta izmantošana ekonomiskās aktivitātes ietekmēšanai. Piemēram, ekonomiskajai izaugsmei samazinoties, valsts var iesaistīties un palielināt izdevumus pieprasījuma un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai. Tā var arī samazināt nodokļus, lai palielinātu iedzīvotāju un uzņēmumu pēcnodokļu ienākumus.
Iekšzemes kopprodukta (IKP)	Visu attiecīgās valsts teritorijā noteiktā laikposmā saražoto preču un sniegto pakalpojumu vērtība naudas izteiksmē, parasti aprēķina IKP par gadu. IKP ietver gan privāto, gan publiskā sektora patēriņu, valsts izdevumus, ieguldījumus, kā arī eksportu un importu starpību attiecīgās teritorijas ietvaros.
Ieguldījumu reitinga obligācijas, Investīciju kategorijas obligācijas	Ieguldījumu reitinga obligācijas ir (valsts vai uzņēmuma) ar kredītreitingu, kas norāda uz relatīvi zemu saistību nepildīšanas risku. Spekulatīvās obligācijas ir valsts vai uzņēmumu obligācijas, kurām piešķirtais kredītreitings liecina par saistību neizpildes risku, kas ir salīdzinoši augstāks nekā ieguldījumu reitinga obligācijām. Lielāka saistību nepildīšanas riska dēļ no šīm obligācijām gūst lielāku procentu ienākumu nekā no ieguldījuma reitinga līmeņa obligācijām. Divas galvenās kredītvērtējuma aģentūras „Standard & Poor's” (S&P) un „Moody's” obligāciju kredītkvalitātes novērtēšanai izmanto atšķirīgus apzīmējumus, kas sastāv no lielajiem un mazajiem burtiem A un B. Obligācijas, kurām S&P piešķirusi apzīmējumus AAA vai AA (augsta kredītkvalitāte) un A vai BBB (vidēja kredītkvalitāte), ir uzskatāmas par ieguldījumu reitinga obligācijām. Zemāks obligāciju kredītreitings (apzīmējumi BB, B, CCC utt.) liecina par zemu kredītkvalitāti, un attiecīgās obligācijas parasti dēvē par spekulatīvām jeb augsta riska obligācijām (junk bonds).
LTRO (ilgtermiņa refinansēšanas operācijas), TLTRO (mērķtiecīgu ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas)	Tā ir lēto kredītu shēma (naudas aizdevumi Eiropas bankām par ļoti zemu procentu likmi, par ko paziņoja Eiropas Centrālā banka (ECB) 2011. gada beigās, lai mazinātu krīzi eirozonā. Lētas naudas iepludināšana nozīmē to, ka bankas var to izmantot, lai iegādātos aktīvus ar augstāku ienesīgumu un gūt peļņu, vai aizdot vairāk naudas uzņēmumiem un patērētājiem – kas varētu palīdzēt reālajai tautsaimniecībai atgriezties uz izaugsmes ceļa. 2014. gada vasarā ECB nolēma veikt virkni mērķtiecīgu ilgtermiņa refinansēšanas operāciju (TLTRO) divu gadu periodā, lai uzlabotu banku kredīvērtības rādītājus eirozonas nefinanšu privātajā sektorā, izņemot aizdevumus mājsaimniecībām mājokļa iegādei.
Monetārā politika	Monetārā politika ir process, kura ietvaros valsts monetārā iestāde (parasti — centrālā banka) kontrolē naudas masu (naudas masas pieauguma apjomu un ātrumu) ar mērķi veicināt ekonomisko izaugsmi un stabilitāti. Piemēram, naudas masai pieaugot pārāk strauji, inflācijas koeficients palielināsies, un notiek ekonomikas „pārkaršana”. Samazinot naudas masas pieauguma tempus pārāk strauji, arī ekonomiskā izaugsme var palēnināties. Galvenie naudas masas kontroles instrumenti iekļauj atvērtā tirgus operācijas (aktīvu pirkšana vai pārdošana), procentu likmju maiņu un rezervju apmēra izmaiņas prasības komercbankām.
Iepirkumu mēdžeru indeksi (PMIs)	Rādītājs, kas raksturo ekonomisko situāciju rūpniecības nozarē. PMI pamatā ir pieci galvenie rādītāji: jauni pasūtījumi, krājumu līmenis, ražošana, piegādātāju veiktās piegādes, kā arī nodarbinātības vide. Ja PMI rādītājs ir lielāks par 50, uzskata, ka rūpniecības nozarē vērojama izaugsme attiecībā pret iepriekšējo mēnesi. Ja rādītājs ir mazāks par 50, nozarē vērojama bremsēšanās; ja rādītājs ir tieši 50, nav notikušas nekādas pārmaiņas.
Ienesīgums	Ienākums no ieguldījumiem. Ienākums, kas saņemts par vērtspapīru procentu vai dividenžu veidā un kas parasti gada griezumā tiek izteikts procentuālā izteiksmē, ņemot vērā veiktā ieguldījuma vērtību, tā pašreizējo tirgus vērtību vai nominālvērtību.

Iepriekš minētā informācija tiek sniegta tikai informatīviem nolūkiem. Tā nav uzskatāma par ieguldījumu konsultāciju, ne arī par kāda produkta vai pakalpojuma piedāvājumu. Ne šis dokuments, ne tajā aprakstītie produkti nav paredzēti izplatīšanai vai pārdošanai Amerikas Savienotajās Valstīs vai personām, kas ir Amerikas Savienoto Valstu rezidenti (ASV personas), un šāda izplatīšana var būt nelikumīga. SEB neatbild par ieguldīšanas lēmumiem, kas pieņemti, balstoties uz iepriekš minēto informāciju. Sniegtās informācijas pamatā esošie dati iegūti no avotiem, kurus SEB uzskata par ticamiem. SEB nevar saukt pie atbildības par informācijas pilnīgumu vai pareizību, vai par zaudējumiem, kas var rasties šādas informācijas iegūšanas rezultātā.

Ieguldījumi akcijās, fondos un citos vērtspapīros ir saistīti gan ar iespējām, gan ar riskiem. Ieguldījumu tirgus vērtība var gan palielināties, gan samazināties. Dažkārt zaudējumu apmērs var pārsniegt sākotnējā ieguldījuma apmēru. Jūsu peļņu no ieguldījumiem, kas veikti ārvalstu tirgos, var ietekmēt valūtas kursu svārstības. Ne aprakstīto ieguldījumu produktu ienesīgums, ne iepriekšējo vai nākotnes periodu finanšu rādītāji nav nākamā periodu ienesīguma apsolījums vai pamatojums.

Pirms lēmumu par ieguldīšanu pieņemšanas, iesakām rūpīgi izanalizēt finanšu, juridiskos, regulējošos, grāmatvedības un nodokļu jautājumus, kas saistīti ar ieguldījumu veikšanu fondos, kā arī izvērtēt visus ar ieguldījumu saistītos riskus, kā arī ieguldījumu atbilstību un piemērotību. Ja nepieciešams, sīkāku paskaidrojumu iegūšanai, lūdz, vērsieties pie SEB konsultanta, bet nodokļu jautājumos – pie attiecīgās jomas speciālista. Vispārīga informācija par ieguldījumiem un vērtspapīriem ir pieejama SEB tīmekļa vietnē <https://www.seb.lv>